

DERS TANITIM ve UYGULAMA BİLGİLERİ

Dersin Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U+L (saat/hafta)	Türü (Z / S)	Yerel Kredi	AKTS
Toplumsal Cinsiyet ve Hukuk	LW 352	Bahar	02+00+00	Zorunlu	2	3
Akademik Birim:	Hukuk					
Öğrenim Türü:	Örgün eğitim					
Ön Koşullar	Yok					
Öğrenim Dili:	Türkçe					
Dersin Düzeyi:	Lisans					
Dersin Koordinatörü:	Reyda ERGÜN					
Dersin Amacı:	<ol style="list-style-type: none"> Öğrencileri, feminizm ve queer teorisinin hukuk kuramına eleştirel yaklaşımları ve temel kavramsallaştırmalarıyla tanıştırmak, Öğrencileri, toplumsal cinsiyet ve hukuk arasındaki ilişki üzerine tartışma yürütmelerini sağlayacak altyapı ile donatmak, Öğrencilerin, hukukun toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin yeniden üretimindeki rolüne eleştirel yaklaşabilmelerini sağlamak, Öğrencileri, hak mücadeleleri ve toplumsal dönüşüm alanında hukuksal araçların yenilikçi kullanım imkânları üzerine düşünmeye yöneltmektir.					
Dersin İçeriği:	Bu ders kapsamında ilk olarak, feminist hukuk teorisi ve queer hukuk teorisine kısa bir giriş yapılarak, eleştirel düşünsel araçlar olan toplumsal cinsiyet, patriyarka ve heteronormativite gibi temel kavramsallaştırmalar tartışmaya açılacaktır. Ardından bu teorilerin toplumsal cinsiyet ve hukuk ilişkisi, özel alan - kamusal alan ayrımı, beden politikaları gibi temel konuları ele alınacaktır. Daha sonra şiddet, görünmezlik ve kurbanlaştırma temaları üzerinden hukukun toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden üretiminde oynadığı rol ortaya koyulacaktır. Son olarak, feminist hareket ve LGBTİ hareketinin hak mücadelesinde kullandıkları söylem ve yöntemler ele alınarak, bu alandaki kazanımlar ve sınırlar tartışmaya açılacaktır. Bu çerçevede, hukukun toplumsal dönüşüm konusunda tanıdığı ve tanıyabileceği imkânlar konu edilecektir.					
Dersin Öğrenme Çıktıları (ÖÇ):	<ul style="list-style-type: none"> 1- Feminizm ve queer teorisinin geliştirdiği kavramsallaştırmaları kullanarak toplumsal cinsiyet ve hukuk ilişkisine eleştirel yaklaşmak. 2- bu alanın çevirisi henüz girilmemiş. 3- Topluma yaygın olan toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin yürürlükteki hukuk ve uygulamasındaki yansımalarını tespit etmek ve çözüm önerileri sunmak. 4- Yürütülen hak mücadelelerinin söylemsel analizini yapmak ve yöntem önerileri geliştirmek. 5- Kadına ve LGBTİ bireylere karşı ayrımcılığın toplumda ortaya çıkış biçimlerini saklamak ve ortadan kaldırılması için hukukun bir araç olarak kullanılması konusunda fikir üretmek.					
Dersin Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Konu anlatımı ve öğrencilerin derse aktif katılımıyla tartışma.					

HAFTALIK PROGRAM

Hafta	Konular	Ön Hazırlık
1	Giriş	Yok
2	Toplumsal Cinsiyet Nedir?	OKUMALAR: R. W. Connell, Toplumsal Cinsiyet ve İktidar, çev. Cem Soydemir, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1998, s. 47-130. Judith Butler, Cinsiyet Belası, Metis Yayınları, İstanbul, 2008. Elifhan Köse, "Cinsiyet/Toplumsal Cinsiyet İkiciliği Üzerine Eleştirel Yaklaşımlar ya da Doğa Doğal mıdır?", Doğu Batı, Sayı: 64, Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2013, s. 37-52.
3	Feminist hukuk teorisine giriş. Temel bir kavramsallaştırma: Patriyarka	Nancy Levit, Robert R. M. Verchick, Feminist Legal Theory. A Primer, New York

		University Press, New York, Londra, 2006.
4	Queer hukuk teorisine giriş. Temel bir kavramsallaştırma: Heteronormativite	Judith Butler, "Kritik Queer", Queer Tahayyül, der. Sibel Yardımcı, Özlem Güçlü, Sel Yayıncılık, İstanbul, 2013, s. 121-148. Micheal Warner, "Queer Gezegen Korkusu: Queer Politika ve Toplumsal Teori'ye Giriş", Queer Tahayyül, der. Sibel Yardımcı, Özlem Güçlü, Sel Yayıncılık, İstanbul, 2013, s. 149-178.
5	Antropolojik açıdan toplumsal cinsiyet - hukuk ilişkisi	Cemal Bali Akal, İktidarın Üç Yüzü, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2005, s. 211-314. Hande Birkalan-Gedik, "Türkiye'de Feminizmi ve Antropolojiyi Yeniden Düşünmek: Feminist Antropoloji Üstüne", Cogito, Sayı: 58, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2009, s. 285- 338.
6	Neden özel olan politiktir? Kamusal alan -özel alan ayrımı kısıcında kadın	Josephine Donovan, Feminist Teori, İletişim Yayınları, İstanbul, 2009, s. 267-322. Genevieve Lloyd, Erkek Akıl, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1996, s. 100-130.
7	Bir tahakküm alanı olarak beden	Fatmagül Bertay, Tektanrılı Dinler Karşısında Kadın, Metis Yayınları, İstanbul, 2000, s. 77-168. Cemal Bali Akal, İktidarın Üç Yüzü, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2005, s. 211-314. Veysel Eşsiz, "Devletin Eli, Beli, Sopası: Anlatılmamış Sürgünden "Kabahatlere" Türkiye'de Trans Bedenin Denetimi", Cinsellik Muamması. Türkiye'de Queer Kültür ve Muhalefet, haz. Cüneyt Çakırlar, Serkan Delice, Meti
8	Hukuk neden erildir?	Catharine A. MacKinnon, Feminist Bir devlet Kuramına Doğru, Metis Yayınları, İstanbul, 2003.
9	Liberal hukuk kuramının feminist ve queer eleştirisi	Anne Phillips, Demokrasinin Cinsiyeti, Metis Yayınları, İstanbul, 1995. Berfu Şeker, "İnterseksüellik ve Cinsiyetin İnşası", Cogito, Sayı: 65-66, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2011, s. 124-131.
10	Toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden üretiminde hukukunun rolü I: Şiddet	Ayşe Gül Altınay, Yeşim Arat, Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet, Metis, İstanbul, 2008. Melek Göregenli, "Heteroseksizm, Homofobi ve Nefret Suçları: Sosyal Psikolojik Yaklaşım", Cogito, Sayı: 65-66, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2011, s. 353-365.
11	Toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden üretiminde hukukunun rolü II: Görünmezlik	Fatmagül Bertay, Tektanrılı Dinler Karşısında Kadın, Metis Yayınları, İstanbul, 2000, s. 77-168. Heidi Hartman, "Patriyarka ve Kapitalizm", Feminist Politika. Özel Sayı: Ücretli-Ücretsiz Emek Kısıcında Kadın, İstanbul, 2011, s. 15-56.
12	Toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden üretiminde hukukunun rolü III: Kurbanlaştırma	Dicle Koğacioğlu, "Gelenek Söylemleri ve İktidarın Doğallaştırılması: Namus Cinayetleri Örneği", Cogito, Sayı: 58, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2009, s. 350-384.
13	Hukuk dönüşümün aracı olabilir mi?	Nancy Levit, Robert R. M. Verchick, Feminist Legal Theory. A Primer, New York University Press, New York, Londra, 2006.
14	Hak mücadeleleri: İmkânlar ve sınırlar	Feride Acar, "Türkiye'de Kadınların İnsan Hakları: Uluslararası Standartlar, Hukuk ve Sivil Toplum", Kadın Hakları. Uluslararası Hukuk ve Uygulama, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2010, s. 13-22. Erdal Partog, "Queer Teorisi Bağlamında Türkiye LGBTTT Mücadelesinin Siyasi Çizgisi", Cinsellik Muamması. Türkiye'de Queer Kültür ve Muhalefet,

Kadir Has Üniversitesi'nde bir dönem 14 haftadır, 15. ve 16. hafta sınav haftalarıdır.

ZORUNLU ve ÖNERİLEN OKUMALAR

Tek bir kaynak baştan sona takip edilmeyecektir.

DİĞER KAYNAKLAR

Cemal Bali Akal, İktidarın Üç Yüzü, Dost Kitabevi, Ankara, 2005. Ayşe Gül Altınay, Yeşim Arat, Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet, İstanbul, 2008. Fatmagül Berktaş, Tektanlı Dinler Karşısında Kadın, Metis, İstanbul, 2000. Hande Birkalan-Gedik, "Türkiye'de Feminizmi ve Antropolojiyi Yeniden Düşünmek: Feminist Antropoloji Üstüne", Cogito, No: 58, Yapı Kredi, İstanbul, 2009, p. 285-338. Judith Butler, Cinsiyet Belası, Metis, İstanbul, 2008. Judith Butler, "Kritik Queer", Queer Tahayyül, ed. Sibel Yardımcı, Özlem Güçlü, Sel, İstanbul, 2013, p. 121-148. R. W. Connell, Toplumsal Cinsiyet ve İktidar, trans. Cem Soydemir, Ayrıntı, İstanbul, 1998. Josephine Donovan, Feminist Teori, İletişim, İstanbul, 2009. Veysel Eşsiz, "Devletin Eli, Bel, Sopası: Anlatılmamış Sürgünden "Kabahatlere" Türkiye'de Trans Bedenin Denetimi", Cinsellik Muamması. Türkiye'de Queer Kültür ve Muhalefet, ed. Cüneyt Çakırlar, Serkan Delice, Metis, İstanbul, 2012, p. 185-220. Melek Göregenli, "Heteroseksizm, Homofobi ve Nefret Suçları: Sosyal Psikolojik Yaklaşım", Cogito, No: 65-66, Yapı Kredi, İstanbul, 2011, p. 353-365. Heidi Hartman, "Patriyarka ve Kapitalizm", Feminist Politika. Özel Sayı: Ücretli-Ücretsiz Emek Kışkıncında Kadın, İstanbul, 2011, p. 15-56. Dicle Koğacıoğlu, "Gelenek Söylemleri ve İktidarın Doğallaştırılması: Namus Cinayetleri Örneği", Cogito, No: 58, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2009, p. 350-384. Elifhan Köse, "Cinsiyet/Toplumsal Cinsiyet İkiciliği Üzerine Eleştirel Yaklaşımlar ya da Doğa Doğal mıdır?", Doğu Batı, Sayı: 64, Doğu Batı, Ankara, 2013, p. 37-52. Nancy Levit, Robert R. M. Verchick, Feminist Legal Theory. A Primer, New York University Press, New York, London, 2006. Genevieve Lloyd, Erkek Akıl, Ayrıntı, İstanbul, 1996. Anne Phillips, Demokrasinin Cinsiyeti, Metis, İstanbul, 1995. Berfu Şeker, "İnterseksüellik ve Cinsiyetin İnşası", Cogito, No: 65-66, Yapı Kredi, İstanbul, 2011, p. 124-131. Micheal Warner, "Queer Gezegen Korkusu: Queer Politika ve Toplumsal Teori'ye Giriş", Queer Tahayyül, ed. Sibel Yardımcı, Özlem Güçlü, Sel, İstanbul, 2013, p. 149-178.

DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

Yarıyıl İçi Çalışmaları	Sayı	Katkı Payı (%)
Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar	1	40
Final Sınavı	1	60
Total:	2	100

İŞ YÜKÜ HESAPLAMASI

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (saat)	Toplam İş Yükü (saat)
Ders Saati	14	2	28
Ödev	1	9	9
Dersle İlgili Sınıf Dışı Etkinlikler	14	2	28
Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar	1	5	5
Final Sınavı	1	5	5
Toplam İş Yükü (saat):			75

1 AKTS = 25 saatlik iş yükü

PROGRAM YETERLİLİKLERİ (PY) ve ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ) İLİŞKİSİ

#	PY1	PY2	PY3	PY4	PY5	PY6	PY7	PY8	PY9	PY10
OC1	2	1	1	2	1	3	2	3	1	3
OC2										
OC3	1	3	1	3	1	3	2	3	2	3
OC4	1	3	2	2	1	3	1	3	3	3
OC5	1	3	2	2	2	3	2	3	2	3

Katkı Düzeyi: 1 Düşük, 2 Orta, 3 Yüksek